

чи сніг. Більше того мене вразила жорстокість, з якою режисер демонструє спільноті монологи його дівчини, з якою він не хоче спілкуватися, а сама дівчина просить його про це і не знаходить собі місця. Взагалі складається враження, що режисер ненавидить людей і робить їм навмисно боляче, бо він злий на весь світ. Паралель з минаючим часом і паром, що скривається в хмарах, занадто прямолінійна і була неодноразово використана багатьма режисерами.

Депресія, яка спостерігається в багатьох фільмах (зокрема й у стрічці «День відбувся»), відображає суспільні настрої в світі. Та самі глядачі говорять про потребу позитивного мислення, яке б йшло з екранів кінотеатрів. Люди втомились страждати, в кожного є проблеми, та саме кіно — це те мистецтво, яке може допомогти люду вжити завдяки мріям, казковій сутності сюжетів, моделюванню того світу, в якому кожен із нас хоче жити.

Та мабуть найсумнішим фактором є те, що українська кіноіндустрія (якої не має взагалі) мусить напевно сто років наздоганяти європейське кіновиробництво з його чіткими правилами, прозорими відносинами і постійним розвитком. Спілкуючись з німецькими продюсерами, я чула про п'ятнадцять повнометражних фільмів, які той чи інший продюсер зробив минулого року, про бюджети кінофандів у 15 мільйонів євро, а головне про те, що Україна — це не Європейський Союз і працювати з країною, яка є загадкою, де не існує чітких і прозорих законів, неможливо і страшно. Стало боляче, бо ми ні чим не гірші, українська земля має стільки талантів, та й відношення до наших продюсерів та режисерів позитивне. Однак імідж країни руйнує все це. Залишається сподіватися на краще майбутнє, бо як писав А. Шопенгауер «Навіть впавши на дно, завжди є можливість піднятися на поверхню». Україна не може залишатись територіально в Європі, а жити за дикими старими правилами. Дуже сподіваюсь, що прийде час, коли українські режисери, сценаристи, загалом знімальні групи зможуть відчути себе частиною єдиного європейського кінопростору, в якому є місце для волі, свободи і таланту.

Анотація: У статті викладені власні враження щодо 61 Берлінського кінофестивалю. Цей кінофорум входить до п'ятірки найвідоміших та впливовіших кінофорумів світу і ті творчі та виробничі тенденції, що формуються протягом лютого кожного року в столиці Німеччини, мають вплив на весь світовий кінематограф. Берлінський кінофестиваль досліджується в контексті сучасного ставлення до кіноіндустрії, зумовленого заангажованістю у тематиці стрічок і суто німецьким менталітетом.

Ключові слова: 61 Берлінський кінофестиваль, кінофорум.

Анотация. В статье изложены собственные впечатления о 61-м Берлинском кинофестивале. Этот кинофорум входит в пятерку самых известных и влиятельных кинофорумов мира, и творческие и производственные тенденции, формирующиеся в течение февраля каждого года в столице Германии, имеют влияние на весь мировой кинематограф. Берлинский кинофестиваль исследуется в контексте современного отношения к киноиндустрии, обусловленного заангажированностью в тематике картин и чисто немецким менталитетом.

Ключевые слова: 61 Берлинский кинофестиваль, кинофорум.

Summary. The article describes his own impressions of the 61st Berlin Film Festival. This film festival is among the five most famous and influential film forums in the world, and the creative and production trends emerging in February of each year in the German capital, have an impact on the entire world cinema. The Berlin Film Festival is explored in the context of the modern attitude to the film industry due to exercised by engagement in the subject of art and pure German mentality.

Keywords: 61 Berlin film festival, film festival.

Марія АНДРЮЩЕНКО

*доцент Київського національного університету імені Тараса Шевченка,
кандидат філологічних наук*

КОМУНІКАТИВНІ ЧИННИКИ: ЇХНЯ РОЛЬ У ТЕЛЕБАЧЕННІ

У мові мають значення три речі: хто говорить, як говорить, що говорить. З цих трьох речей найменше значення має третя.

Лорд Генрі МОРЛІ

Ефективність спілкування визначається не лише ступенем розуміння слів співрозмовника, а й умінням правильно оцінити поведінку учасників спілкування, їхню міміку, жести, рухи, пози, спрямованість погляду, тобто, зрозуміти мову невербального спілкування. Ця мова дозволяє повніше збагнути, що говорять, як висловлюють свої почуття, показує, наскільки учасники діалогу володіють собою, як вони насправді ставляться один до одного.

Зустрінеш, приміром, гордовитий і насмішуватий погляд, одразу стрепенешся, слово застрягне в горлі, а якщо на обличчі співрозмовника ще й презирлива посмішка, то вже ніяк не захочеш вилити душу, ділитися найпотаємнішим. Інша справа, коли погляд співчутливий, коли він заохочує, зацікавлений. Тоді він уселяє довіру, має в своєму розпорядженні стимул до відвертої розмови. Ваш співрозмовник безнадійно махнув рукою, відвів погляд убік, і ви розумієте без слів, що він не врить вам, вважає становище, що створилося безнадійним. І як не намагаються окремі люди контролювати свою поведінку, стежити за мімікою і жестами, вдається це не завжди. Невербальне спілкування «видає» співрозмовників, ставить часом під сумнів те, що було сказано, оголює їхнє справжнє обличчя. Тому треба вчитися розуміти цю мову.

Постійним прихожанином однієї католицької церкви був старий майстер-ремісник. Хоч він був майже глухим, проте щонеділі сідав на першу лаву перед кафедрою. Пастор під час проповіді захоплено жестикулював руками, кистями рук, корпусом тіла і говорив для цього слухача особливо голосно. В один прекрасний день проповідник вигукнув: «Але це справді чудово, що Ви так старанно відвідуєте мої богослужіння. Сподіваюся, Ви зрозуміли все, що я сказав?». «Пане пастор, — відповів старий, — з розумінням йде справа так, що я не зрозумів ані слова, але мені дуже подобається на вас дивитися!» Ця історія показує, що коли ви оратор, у нашому випадку телеведучий, то у вас є не лише слухачі, а й глядачі. Щоправда, лише глухі, як отой майстер-ремісник, раді надмірній жестикуляції оратора. Всі ораторські виразні засоби, засновані на рухах, такі, як поза, жестикуляція рук і міміка, ми називаємо поведінкою при проголошенні промови. Краще, коли поза спокійна, а жести вільні й пружні, а не зухвали чи недбалі. Природне напруження, в якому перебуває оратор при виголошенні промови, має передаватися слухачам безпосередньо, за допомогою мови рухів тіла. Багато промовців нагинається вперед зручно і недбало, немовби звисають з перил мосту і просторікують з кожним, хто внизу пропливає на човні. Треба сідати за студійний стіл не для власного задоволення, а щоб здійснювати дуже серйозну роботу, і ваша поведінка має відповідати цьому.

Останнє важливе для будь-якого промовця. Не змальовуйте вітряк під час бурі. Добрий промовець не має бути ані непосидючим, ані «стовпом». Коли глядач або слухач бачить перед собою метушливу постать, у нього може виникнути запаморочення. Також ведучий не повинен копіювати вартових, що нерухомо стоять на варті. Головним показником почуттів телеведучого є вираз обличчя. Значною мірою в розмові беруть участь очі. У книзі «Приватна риторика» професора російської словесності М. Кошанського (Санкт-Петербург, 1840) є такі думки: «Ніде так не відображаються почуття душі, як в рисах обличчя, а очі є шляхетною частиною нашого тіла. Ніяка наука не дає вогню очам і живого рум'янцю щокам, якщо холодна душа дрімає в оратора. ...Рухи тіла оратора завжди бувають у таємній злагоді з почуттям душі, з прагненням волі, з виразом голосу». Для кожного, хто бере участь у бесіді, з одного боку, важливо віміти «розшифровувати», «розуміти» міміку співрозмовника. З іншого — необхідно знати, якою мірою він сам володіє мімікою, наскільки вона виразна. Так, підняті брови, широко розкриті очі, опущені вниз кінчики губів, напіврозкритий рот свідчать про здивування; опущені вниз брови, вигнуті на лобі зморшки, примружені очі, зімкнуті губи, стиснуті зуби виражають гнів. Той, хто виступає з непроникним обличчям гравиця в poker або кидає довкола себе затуманений погляд навряд чи завоює серця слухачів/глядачів. Це меншого успіху досягне мовець, який набуде вигляду, ніби він без парасольки потрапив під сильний град.

Очі також говорять. Ведучий програми, шоу не повинен байдуже дивитися понад головами людей або пильно втупитися вбік чи у стелю. Будь-який слухач має відчутти, що його побачили. Іноді кидують погляд навіть на окремого слухача, якщо помітно його особливу участь. Цей контакт очей бажано закріпити. Побіжного погляду недостатньо. Потрібно не забути жодної групи слухачів, їх повільно обводять поглядом і потім погляд раз у раз направляють в задні ряди. Іноді у ведучого шоу є погана звичка різко переводити погляд з одного боку зали на інший, наче він спостерігає тенісний матч. Міміка може бути серйозною чи веселою, водночас вона завжди повинна бути дружньою і ніколи не порушувати міри. Нікому не хочеться бачити маску застиглого сміху, подібну до тієї, що ми бачимо на рекламі зубної пасти.

У цілому продумана разом з іміджмейкером поведінка телеведучого під час передачі підвищує її виразність і налагоджує контакт із слухачами. Основний тон пов'язаний з відповідною ситуацією, але стриманий як у фізичному, так і в духовному плані. Слухач хоче не тільки зрозуміти зміст слів, а й відчутти людське спілкування. Якщо ми охоче слухаємо видатних ораторів, навіть коли вони, можливо, не говорять нічого нового, то причина в тому, що вони володіють особистою чарівністю завдяки дару мови і особливо захоплює сила їхніх очей і виразність жестів. Отже, поведінка залишає значно глибше враження, аніж слова. Багато про що може сказати і жестикуляція співрозмовника. Ми навіть не уявляємо, скільки різноманітних жестів використовує людина при спілкуванні, як часто вона ними супроводжує свою промову. І ось що дивно. Мови навчають з дитинства, а жести засвоюються природним шляхом, і хоч ніхто попередньо не пояснює, не розшифровує їх значення, ті, які говорять правильно розуміють і використовують їх.

Ймовірно, пояснюється це тим, що жест використовується частіше за все не сам по собі, а супроводжує слово, служить для нього своєрідною підмогою, а іноді уточнює його. Коли ми спостерігаємо дружню бесіду двох жителів півдня, то жахаємося від активності їхніх жестів — говорять «руками і ногами». У наших українських або північніших краях такі жести знаходяться під контролем. Але навіть і в нас оратори розмахують ру-

ками і завдають ударів кулаками, ведуть повітряний бій з уявним ворогом чи хапаються за чуприну як драматичні персонажі. Або так, як Хрущов, який, виголошуючи промову в Організації Об'єднаних Націй у Нью-Йорку, навіть зняв черевика і стукав ним по трибуні з метою енергійного підкреслення своїх думок, давши підставу журналістам говорити, що не можна від необраного вільно керівника очікувати, щоб він поведи себе як обраний всенародно. Цих поганих звичок можна легко уникнути, якщо тримати свій темперамент в руках. Але куди ж тоді подіти руки? Краще вільно покласти їх на стіл, щоправда, не тримаючи їх весь час в одному і тому ж положенні. Деякі оратори потирають руки, немов радіють тому, що одурили ділового партнера. Жести повинні бути скупими, тільки тоді вони дієві. Шаблонних фігур жестикуляції не існує.

Є жести, якими запрошують, якими відкидають думку, пропозицію, наказові, запитальні. Жвавою жестикуляцією частіше користуються, щоб підкреслити свої слова. З допомогою пальців можна пояснити нюанси. З жестами ораторові слід бути обачним і намагатися, щоб вони не кидалися в очі. Нервові й різкі рухи викликають відчуття незручності. Зверніть як-небудь увагу ось на що: у багатьох ораторів кишені брюк — як магніт для лівої руки. Здається, що впевненість у собі раптово посилюється, як тільки рука виявиться в кишені. Для публіки це не найкраще видовище. Також негарно засовувати пальці в пройми жилета, як ніби йде балаканина з судом через огорожу саду. Август Бебель засуджував цю погану звичку у такого видатного оратора, як Лассаль. Якщо вже є потреба заховати свої руки, то краще використовуйте кишені піджака або жилета, як це практикував на вищому рівні «вождь світового пролетаріату» Володимир Ульянов.

Але можлива невідповідність між словом і жестом, особливо коли йдеться про енергійних ораторів. Усе залежить від такту і виховання, які не можна регулювати нормативно.

Багато людей часто занижують плечима, гоїдають ногою, кивають головою, знімають і надягають окуляри або погладжують уявну бороду. Треба тільки сказати собі про це, а потім контролювати себе. Дехто під час доповіді ходить, заклавши руки за спину, як злочинець на щоденній прогулянці по тюремному двору.

Нерідко оратори чмокають або плямкають, як у недавньому минулому третій український Президент. Ось що говорив про жестикуляцію Карнегі: «Дев'ять десятих того, що було написано про жестикуляції, нікому не потрібно і не варте навіть того гарного білого паперу і гарної друкарської фарби, які на них витратили. Будь-який жест, запозичений з книги, буде швидше за все, як запозичений. Жест повинен виходити від вас особисто, з вашого серця, свідомості, диктуватися вашим інтересом до проблеми, вашим бажанням спонукати інших людей зрозуміти вашу точку зору, вашими імпульсами. Варті чогось тільки ті жести, які народилися імпровізовано, під час виступу. Унція безпосередності дорожче тонни різних правил. Жест не можна вибрати за бажанням, це не те, що одягти смокінг. Це просто зовнішній вираз внутрішнього стану, такий, як поцілунки, сміх і морська хвороба. Жести людини, як його зубна щітка, повинні бути суто особистими. А позаяк всі люди несхожі один на одного, то жести їх також будуть несхожими, якщо тільки вони будуть поводити себе природно. Славетний давньогрецький оратор Демосфен на запитання, що потрібно для гарного оратора, відповів: «Жести, жести і жести!»

Не випадково, що в різних риториках, починаючи з античних часів, виділялися спеціальні розділи, присвячені жестам. Теоретики ораторського мистецтва у своїх статтях про лекторську майстерності також звертали особливу увагу на жестикуляцію. Видатний юрист А. Ф. Коні в «Порадах лекторам» пише: «Жести поживляють мову, але ними слід користуватися обережно. Виразний жест (піднята рука, стиснутий кулак, різкий і швидкий рух тощо) повинні відповідати змісту та значенню даної фрази або окремого слова (тут жест діє заодно з тоном, подвоюючи силу мови). Занадто часті, одноманітні, метушливі, різкі рухи рук неприємні, припадають, набридають і дратують». Як видно з цитати, Коні підкреслює значення жесту: жест уточнює думку, оживляє її, у поєднанні зі словами підсилює її емоційне звучання, сприяє кращому сприйняттю мови. Усе це не зайвим буде знати сучасним телеімідждологам та іншим творцям телепередач.

Не всі жести справляють сприятливе враження. Погано, якщо мовець смикає себе за вухо, потирає кінчик носа, поправляє краватку, крутить гудзик, тобто повторює якісь механічні, не пов'язані зі змістом слів жести. Механічні жести відволікають увагу слухача від змісту мови, заважають її сприйняттю. Нерідко вони бувають результатом хвилювання мовця, свідчать про його неупевненість у собі. Залежно від призначення жести діляться на ритмічні, емоційні, вказівні, образотворчі і символічні. Ритмічні жести пов'язані з ритмікою мови. Поступово рідіють за виступаючими по телебаченню, подивіться, як часто мовець у такт мови розмахує рукою. Ритмічні жести підкреслюють логічний наголос, уповільнення і прискорення промови, місце пауз, тобто те, що зазвичай передає інтонація. Вимовте, наприклад, прислів'я «говорить, як воду цідить; строчить, як з кулемета», супроводжуючи їх ритмічними жестами. Вимовляючи перше прислів'я, ми робимо уповільнений рух рукою в правий бік. При цьому і голосні звуки вимовляються трохи розтягнуто.

У другому випадку виробляємо часті вертикальні рухи ребром долоні правої руки, що нагадують шинкування капусти.

Мова наша часто буває емоційною. Хвилювання, радість, захоплення, ненависть, прикрість, здивування, розгубленість, спантеличення — усе це виявляється не тільки в підборі слів, в інтонації, а й у жестах. Жести, що передають різноманітні відтінки почуттів, називаються емоційними. Деякі з них закріплені в стійких сполучен-

нях, оскільки такі жести стали загальнозначущі. Наприклад: бити себе в груди, стукнути кулаком по столу, постукати себе по лобі, обернутися спиною, потиснути плечима, розвести руками, вказати на двері.

Чимало з того, що промовляють люди, неможливо виконати, сприйняти без вказівних жестів. Наприклад, чи можна виконати наказ: «Сядь он на той стілець», «Цю книгу не бери, візьми он ту», якщо вони вимовляються без жесту? У таких ситуаціях потрібен вказівний жест. Він виділяє якийсь предмет з ряду однорідних, показує місце поруч, нагорі, над нами, там, підкреслює порядок проходження — по черзі, через одного. Вказати можна поглядом, кивком голови, рукою, пальцем (вказівним, великим), ногою, поворотом тіла. Деякі вказівні жести мають умовний характер. Так, коли мовець показує собі на груди зліва, де серце, говорячи: «У нього тут нічого нема», то зрозуміло, що йдеться про безсердечну, байдужу людину.

Ще один приклад. Один із студентів під час лекції, спіймавши погляд іншого, показує пальцем місце на руці, де носять годинник. Так він хоче дізнатися, котра година. Інша ситуація. Асистент викладача робить йому той самий знак, але жест вже рівнозначний словами: «Час пройшов. Пора закінчувати лекцію». Вказівний жест рекомендується використовувати в дуже рідких, необхідних випадках, коли є предмет (або наочний посібник), на який можна вказати. Образотворчі жести створюють видимий образ змісту слів. На запитання: «Що таке гвинтові сходи і хвилі на воді?» у відповідь можна почути: «Це сходи ось такі (робиться обертальний рух правою рукою по вертикалі) або хвильовидний рух рукою по горизонталі». Образотворчі жести з'являються у випадках: якщо бракує слів, щоб повністю передати слова; якщо одних слів недостатньо з якихось причин (підвищена емоційність мовця, не володіння собою, незібраність, нервозність, невпевненість в тому, що адресат все розуміє); якщо необхідно посилити враження і впливати на слухача додатково і наочно. Проте, користуючись образотворчими жестами, потрібно дотримуватися почуття міри: не можна цими жестами підмінити мову слів.

Існують символічні жести, найчастіше в театрі й на телебаченні, коли актор чи ведучий жестикулюють, закінчуючи виступ, прощаючись з публікою. Найчастіше це легкий уклін як символ подяки за теплий прийом, за оплески. Або, стоячи на авансцені, актор широко розводить руки в сторони, немов беручи в свої обійми глядачів. Використовується ще такий жест: руку (руки) притискають до грудей і низько вклоняються. Цей жест символізує душевні взаємини, любов актора чи диктора до глядачів.

Деякі з-поміж символічних жестів мають цілком певне значення. Наприклад, схрещені руки вказують на захисну реакцію. Руки, заведені за голову, висловлюють перевагу. Руки в боки — символ непокори. Обхопити руками голову — ознака неприємності або бід. Символічний жест нерідко буває характерний для ряду типових ситуацій. Зокрема, існує жест граничності (категоричності) — шабельна відмашка кистю правої руки, що супроводжує вирази: «Ніколи не погоджуся»; «Нічого не хочу знати»; «Ніде ви не знайдете»; «Це абсолютно ясно» тощо. Жест інтенсивності, якщо рука стискається в кулак, використовується, коли кажуть: «Він дуже завзятий»; «Яка вона уперта». Відомий також жест відмови, заперечення — рух рукою або двома руками долонями вперед. Цей жест супроводжує вирази на кшталт: «Ні, ні, ні! Не треба, не треба, прошу вас»; «Ніколи, ніколи туди не поїду». Жест протиставлення, коли кисть руки виконує рух в повітрі «там» і «тут»: «Прийшли і молоді і старі; нічого туди-сюди ходити; одне вікно на північ, інше на південь». Жест роз'єднання, розходження, коли долоні розкриваються в різні боки: «Це зовсім різні прийоми; це треба розрізняти; ми це роз'єднали; вони розійшлися». Жест об'єднання, підсумку, коли пальці з'єднуються в пучку або з'єднуються долоні рук: «Вони добре спрацювалися; дуже вони підходять один до одного; ми з вами вміємо знаходити контакти; давайте з'єднаємо зусилля; тільки об'єднавшись, можемо перемогти».

Якщо образотворчий жест пов'язаний із конкретними зовнішніми ознаками, то жест-символ пов'язаний з абстракцією. Його зміст зрозуміло тільки серед якогось натовпу або певного колективу. Це привітання, прощання, ствердження, заперечення, заклик до мовчання, передчуття приємного. Так, росіяни на знак згоди похитують головою вперед-назад, а болгари вліво-вправо. Про відмінність між жестом прощання в Росії і Франції дізнаємося з твору І. С. Тургенєва «Новина»: «... Нежданов нахилив голову, а Сялігін попрощався з ним на французький взірць, кілька разів підняв швидко підніс руку до власних швидкості і носа, і далі пішов, жваво розмахуючи тростиною і поспістуючи». В Австралії, Новій Зеландії, Великобританії два розчепірені пальці (вказівний і середній) з долонею, поверненою від себе, служать знаком перемоги. Але якщо долоню повернути до себе, то жест рівнозначний вислову «А іди ти подаль!» Жителі Європи сприймають цей жест, незалежно від того, куди обернено долоню, як знак перемоги. Тому, якщо англієць зробить образливий жест, то європейець може тільки здивуватися, не розуміючи, на яку перемогу натякають. У багатьох країнах Європи цей жест рівнозначний цифрі 2. У зв'язку з цим можлива така ситуація. Незадоволенням англійців, бажаючи висловити свій гнів, показує бармену-європейцеві два пальці з поверненою долонею до себе — знак образливий, а бармен у відповідь на цей жест наливає два кухлі пива. При всьому розмаїтті жестів, їхній варіативності вони виявляють стійкість у своєму втіленні. Однак бувають випадки, коли характер жесту дещо змінюється і втрачає свою національне забарвлення. Так, за останні тридцять років жест прощання (махання кистю руки вперед-назад) замінився рухом руки вліво-вправо в одній площині з долонею. Цей жест запозичений із Заходу, але діти, коли їм кажуть: «помахай тітоньці ручкою», старанно махають так, як махали при прощанні з давніх часів в Україні.

Існують також наслідувальні жести. Наприклад, ведучий говорить про виступ якогось політичного діяча, відомого вченого, художника і намагається зобразити його. Іншими словами, оратор перевтілюється як актор, змінює голос і манери, прагне наочно уявити образ того, про кого розповідає. Тут присутні елементи акторської гри, театралізації промови. Висловлювання можуть супроводжуватися не одним, а кількома жестами. Візьмемо фразу «Мене це не стосується». При слові «мене» використовується вказівний жест (долоня рухається до середини грудей), це супроводжується також вказівним жестом (рука відкидається вперед від себе долонею вгору): не стосується — символічний жест (похитування рукою з боку в бік).

Жести, як і слова, бувають експресивними і надають мові грубуватого, фамільярного характеру. Такими жестами, наприклад, вважаються: піднятий великий палець, коли інші стиснуті в кулак, як найвища оцінка чогонебудь; кладання пальцем по шиї з правого боку — «бажання випити»; кручення пальцем біля скроні, що означає «з розуму вжив», «розуму позбувся». Зауважимо, що кожен із жестів повинен свідчити про рух думки і почуттів оратора, бути фізичним виразом його творчих зусиль. Надмірний жест, жест заради жесту не прикрашає мову, викликає насмішки і принижує ідею. Слід врахувати, що жестикуляція зумовлена й характером мовця. Деякі люди від природи рухливі, емоційні. Ясна річ, лектор або телеведучий з таким характером не може обійтися без жестів. Іншому ж — холоднокровному, спокійному, стриманому у виявленні своїх почуттів жести невластиві. Кращим жестом вважається той, якого не помічають і який органічно зливається зі словом, посилює його вплив на слухачів. Отже, між словом і жестом існує тісний зв'язок і досягнення гармонізації цього зв'язку — один із шляхів удосконалення майстерності тележурналіста.

1. Карнегі Д. Як завоювати друзів і впливати на людей. — К., 1997.
2. Логіка і риторика: Хрестоматія. — К., 1997.
3. Єлісовенко Ю. Ораторське мистецтво. — К., 2002.
4. Ширман Р. Телевізійна режисура. — К., 2004.
5. Лосев А. Знак. Символ. Миф. — М., 1982.
6. Лотман Ю. Культура і взрив. — М., 1992.

Анотація. Аналізуються невербальні чинники майстерності тележурналіста: жести, постава, міміка, пози, погляд, психічний стан тощо, які впливають на створення позитивного іміджу як самого журналіста, так і передачі та каналу в цілому.

Ключові слова: міміка, характер, телепередача.

Аннотация. Анализируются невербальные факторы мастерства тележурналиста: жесты, позы, мимика, взгляд, психическое состояние и др., влияющие на создание положительного имиджа как самого журналиста, так и передачи и канала в целом.

Ключевые слова: мимика, характер, телепередача.

Summary. Non-verbal factors of TV reporter's skill: gestures, poses, mimicry, look, mental condition etc. influencing on creation of positive image both a journalist and a transfer and a channel as a whole are analysed.

Keywords: mimicry, character, telecast.

Олександр БЕЗРУЧКО

професор Київського міжнародного університету,
кандидат мистецтвознавства, доцент,

ВИДАТНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ КІНОРЕЖИСЕР-ПЕДАГОГ ВОЛОДИМИР НЕБЕРА

Проблема, якій присвячено дослідження, полягає в тому, що українськими кінознавцями фактично не досліджувалась кінопедагогічна діяльність видатного українського режисера документального кіно, заслуженого діяча мистецтв УРСР (1960), кінопедагога Володимира Павловича Небери (2.06.1924, Київ — 18.10.1994, Київ), який у декількох майстернях режисерів документального кіно на кінофакультеті Київського державного інституту театрального мистецтва (КДІТМ) ім. І. К. Карпенка-Карого (нині Інститут екранних мистецтв /ІЕМ/ Київського національного університету театру, кіно і театру /КНУТКіТ/ ім. І. К. Карпенка-Карого) виховав цілу плеяду відомих українських митців екрана.

Виходячи з проблеми, визначмо мету дослідження: дослідити та проаналізувати сторінки життя, творчості та кінопедагогічної діяльності улавленого українського режисера документальних фільмів, кінопедагога, завідувача кафедри майстерності актора і режисури кіно, заслуженого діяча мистецтв УРСР В. П. Небери.